

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീമദ്ഭഗവദ്ഗീതാസൂപനിഷത്തു ബ്രഹ്മവിദ്യായാം യോഗശാസ്ത്രേ
ശ്രീകൃഷ്ണാർജുനസംവാദേ

॥ വിശ്വരൂപദർശനയോഗോ നാമ
ഏകാദശോദ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

|| വിശ്വരൂപദർശനയോഗോ നാമ ഏകാദശോദ്യായഃ ||

അർജുന ഉവാച

മദനുഗ്രഹായ പരമം ഗുഹ്യമധ്യാത്മസംജ്ഞിതം |
യത്ത്വയോക്തം വചന്തേന മോഹോദ്യയം വിഗതോ മമ || 11.1 ||

ഭവാപ്യയൗ ഹി ഭൂതാനാം ശ്രുതൗ വിസ്തരശോ മയാ |
ത്വത്തഃ കമലപത്രാക്ഷ മാഹാത്മ്യമപി ചാവ്യയം || 11.2 ||

ഏവമേതദ്യഥാത്മ ത്വമാത്മാനം പരമേശ്വര |
ഭ്രഷ്ടുമിച്ഛാമി തേ രൂപമൈശ്വരം പുരുഷോത്തമ || 11.3 ||

മന്യസേ യദി തച്ഛക്യം മയാ ഭ്രഷ്ടുമിതി പ്രഭോ |
യോഗേശ്വര തതോ മേ ത്വം ദർശയാത്മാനമവ്യയം || 11.4 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച
പശ്യ മേ പാർഥ രൂപാണി ശതശോദ്യഥ സഹസ്രശഃ |
നാനാവിധാനി ദിവ്യാനി നാനാവർണാകൃതീനി ച || 11.5 ||

പശ്യാദിത്യാൻവസൂൻരുദ്രാനശ്ചിനൗ മരുതസ്തഥാ |
ബഹുൻയദ്യുഷ്പൂർവാണി പശ്യാശ്ചർയാണി ഭാരത || 11.6 ||

ഇഹൈകസ്ഥം ജഗത്കൃത്സ്നം പശ്യാദ്യ സചരാചരം |
മമ ദേഹേ ഗുഡാകേശ യച്ചാൻയദ് ഭ്രഷ്ടുമിച്ഛസി || 11.7 ||

ന തു മാം ശക്യസേ ഭ്രഷ്ടുമനേനൈവ സ്വചക്ഷുഷാ |
ദിവ്യം ദദാമി തേ ചക്ഷുഃ പശ്യ മേ യോഗമൈശ്വരം || 11.8 ||

സഞ്ജയ ഉവാച

ഏവമുക്ത്യാ തതോ രാജൻമഹായോഗേശ്വരോ ഹരിഃ |
ദർശയാമാസ പാർഥായ പരമം രൂപമൈശ്വരം || 11.9 ||

അനേകവക്ത്രനയനമനേകാദൃതദർശനം |
അനേകദിവ്യാദരണം ദിവ്യാനേകോദ്യതായുധം || 11.10 ||

ദിവ്യമാൽയാംബരധരം ദിവ്യഗന്ധാനുലേപനം |
സർവാശ്ചർയമയം ദേവമനന്തം വിശ്വതോമുഖം || 11.11 ||

ദിവി സൂർയസഹസ്രസ്യ ഭവേദ്യുഗപദുത്ഥിതാ |
യദി ഭാഃ സദ്യശീ സാ സ്യാദ്ഭാസസ്തസ്യ മഹാത്മനഃ || 11.12 ||

തത്രൈതകസ്ഥം ജഗത്കൃത്സ്നം പ്രവിഭക്തമനേകധാ |
അപശ്യദ്ദേവദേവസ്യ ശരീരേ പാണ്ഡവസ്തദാ || 11.13 ||

തതഃ സ വിസ്മയാവിഷ്ടോ ഹൃഷ്ടരോമാ ധനഞ്ജയഃ |
പ്രണമ്യ ശിരസാ ദേവം കൃതാഞ്ജലിരഭാഷത || 11.14 ||

അർജുന ഉവാച

പശ്യാമി ദേവാംസ്തവ ദേവ ദേഹേ
സർവാംസ്തമാ ഭൂതവിശേഷസംഘാൻ |
ബ്രഹ്മാണമീശം കമലാസനസ്ഥം
ഋഷീംശ്ച സർവാനുരഗാംശ്ച ദിവ്യാൻ || 11.15 ||

അനേകബാഹുദരവക്ത്രനേത്രം
പശ്യാമി ത്യാം സർവതോനന്തരൂപം |
നാന്തം ന മധ്യം ന പുനസ്തവാദിം
പശ്യാമി വിശ്വേശ്വര വിശ്വരൂപ || 11.16 ||

കിരീടിനം ഗദിനം ചക്രിണം ച
 തേജോരാശിം സർവതോ ദീപ്തിമന്തം |
 പശ്യാമി ത്യാം ദുർനിരീക്ഷ്യം സമന്താത്
 ദീപ്താനലാർകദ്യുതിമപ്രമേയം || 11.17 ||

ത്വമക്ഷരം പരമം വേദിതവ്യം
 ത്വമസ്യ വിശ്വസ്യ പരം നിധാനം |
 ത്വമവ്യയഃ ശാശ്വതധർമഗോപ്താ
 സനാതനസ്ത്വം പുരുഷോ മതോ മേ || 11.18 ||

അനാദിമധ്യാന്തമനന്തവീര്യം
 അനന്തബാഹും ശശിസൂര്യനേത്രം |
 പശ്യാമി ത്യാം ദീപ്തഹുതാശവക്ത്രം
 സ്വതേജസാ വിശ്വമിദം തപന്തം || 11.19 ||

ദ്യാവാപൃഥിവ്യോരിദമന്തരം ഹി
 വ്യാപ്തം ത്വയൈകേന ദിശശ്ച സർവാഃ |
 ദൃഷ്ട്യാദ്ഭുതം രൂപമുഗ്രം തവേദം
 ലോകത്രയം പ്രവൃഥിതം മഹാത്മൻ || 11.20 ||

അമീ ഹി ത്യാം സുരസംഘാ വിശന്തി
 കേചിദ്ഭീതാഃ പ്രാഞ്ജലയോ ഗൃണന്തി |
 സ്വസ്തിത്യുക്ത്യാ മഹർഷിസിദ്ധസംഘാഃ
 സ്തുവന്തി ത്യാം സ്തുതിഭിഃ പുഷ്പലാഭിഃ || 11.21 ||

രുദ്രാദിത്യാ വസവോ യേ ച സാധ്യാ
 വിശ്വേശ്വിനൗ മരുതശ്ചോഷ്ടപാശ്ച |
 ഗന്ധർവയക്ഷാസുരസിദ്ധസംഘാ
 വീക്ഷന്തേ ത്യാം വിസ്മിതാശ്ചൈവ സർവേ || 11.22 ||

രൂപം മഹത്തേ ബഹുവക്ത്രനേത്രം
 മഹാബാഹോ ബഹുബാഹുരുപാദം |
 ബഹുദരം ബഹുദംശ്രാകരാലം
 ദൃഷ്ട്യാ ലോകാഃ പ്രവൃഥിതാസ്തമാഹം || 11.23 ||

നഭഃസ്സൃശം ദീപ്തമനേകവർണം
 വ്യാത്താനനം ദീപ്തവിശാലനേത്രം |
 ദൃഷ്ട്യാ ഹി ത്യാം പ്രവൃഥിതാന്തരാത്മാ
 ധൃതിം ന വിന്ദാമി ശമം ച വിഷ്ണോ || 11.24 ||

ദംശ്രാകരാലാനി ച തേ മുഖാനി
 ദൃഷ്ട്വൈവ കാലാനലസന്നിഭാനി |
 ദിശോ ന ജാനേ ന ലഭേ ച ശർമ
 പ്രസീദ ദേവേശ ജഗന്നിവാസ || 11.25 ||

അമീ ച ത്യാം ധൃതരാശ്രസ്യ പുത്രാഃ
 സർവേ സഹൈവാവനിപാലസംഘൈഃ |
 ദീഷ്ട്യാ ദ്രോണഃ സുതപുത്രസ്തമാസൗ
 സഹാസ്മദീയൈരപി യോധമുഖ്യൈഃ || 11.26 ||

വക്ത്രാണി തേ ത്വരമാണാ വിശന്തി
 ദംശ്രാകരാലാനി ദയാനകാനി |
 കേചിദ്ദിലഗ്നാ ദശനാന്തരേഷു
 സന്ദൃശ്യന്തേ ചൂർണിതൈരുത്തമാംഗൈഃ || 11.27 ||

യഥാ നദീനാം ബഹവോഽംബുവേഗാഃ
 സമുദ്രമേവാഭിമുഖാ ദ്രവന്തി |
 തഥാ തവാമീ നരലോകവീരാ
 വിശന്തി വക്ത്രാൺയദിവിജ്ജലന്തി || 11.28 ||

യഥാ പ്രദീപ്തം ജ്വലനം പതംഗാ
 വിശന്തി നാശായ സമൃദ്ധവേഗാഃ |
 തഥൈവ നാശായ വിശന്തി ലോകാഃ
 തവാപി വക്ത്രാണി സമൃദ്ധവേഗാഃ || 11.29 ||

ലേലിഹൃസേ ഗ്രസമാനഃ സമന്താത്
 ലോകാൻസമഗ്രാൻവദനൈർജ്ജ്വലദ്ഭിഃ |
 തേജോഭിരാപൂർയ ജഗത്സമഗ്രം
 ഭാസസ്തുവോഗ്രാഃ പ്രതപന്തി വിഷ്ണോ || 11.30 ||

ആഖ്യാഹി മേ കോ ഭവാനുഗ്രരൂപോ
 നമോസ്തു തേ ദേവവര പ്രസീദ |
 വിജ്ഞാതുമിച്ഛാമി ഭവന്തമാദ്യം
 ന ഹി പ്രജ്ഞാനാമി തവ പ്രവൃത്തിം || 11.31 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച
 കാലോന്യീ ലോകക്ഷയകൃത്പ്രവൃദ്ധോ
 ലോകാൻസമാഹർതുമിഹ പ്രവൃത്തഃ |
 ഋത്യേപി ത്യാം ന ഭവിഷ്യന്തി സർവേ
 യ്യേവസ്ഥിതാഃ പ്രത്യനീകേഷു യോഗാഃ || 11.32 ||

തസ്മാത്ത്വമുത്തിഷ്ട യശോ ലഭസ്യ
 ജിത്വാ ശത്രുൻ ഭുങ്ക്ഷ്യ രാജ്യം സമൃദ്ധം |
 മധൈവൈതേ നിഹതാഃ പൂർവമേവ
 നിമിത്തമാത്രം ഭവ സവ്യസാചിൻ || 11.33 ||

ഭ്രോണം ച ഭീഷ്മം ച ജയദ്രഥം ച
 കർണം തഥാൻയാനപി യോഗവീരാൻ |

മയാ ഹതാംസ്ത്വം ജഹി മാ വ്യമിഷ്ടാ
യുധ്യന്വ ജേതാസി രണേ സപത്താൻ || 11.34 ||

സഞ്ജയ ഉവാച
ഏതച്ഛൂത്യാ വചനം കേശവന്ധ്യ
കൃതാഞ്ജലിർവേപമാനഃ കിരീടീ |
നമസ്കൃത്യാ ഭൂയ ഏവാഹ കൃഷ്ണം
സഗദ്ഗദം ഭീതഭീതഃ പ്രണമ്യ || 11.35 ||

അർജുന ഉവാച
സ്ഥാനേ ഹൃഷീകേശ തവ പ്രകീർത്യാ
ജഗത്പ്രഹൃഷ്യത്യനുരജ്യതേ ച |
രക്ഷാംസി ഭീതാനി ദിശോ ദ്രവന്തി
സർവേ നമന്ത്യന്തി ച സിദ്ധസംഘാഃ || 11.36 ||

കന്യാച്ച തേ ന നമേരൻമഹാത്മൻ
ഗരീയസേ ബ്രഹ്മണോപ്യാദികർത്രേ |
അനന്ത ദേവേശ ജഗന്നിവാസ
ത്വമക്ഷരം സദസത്തത്പരം യത് || 11.37 ||

ത്വമാദിദേവഃ പുരുഷഃ പുരാണഃ
ത്വമസ്യ വിശ്വസ്യ പരം നിധാനം |
വേത്താസി വേദ്യം ച പരം ച ധാമ
ത്വയാ തതം വിശ്വമനന്തരൂപ || 11.38 ||

വായുർയമോഗ്നിർവരുണഃ ശശാങ്കഃ
പ്രജാപതിസ്ത്വം പ്രപിതാമഹശ്ച |
നമോ നമസ്തേസ്തു സഹസ്രകൃത്യഃ
പുനശ്ച ഭൂയോപി നമോ നമസ്തേ || 11.39 ||

നമഃ പുരസ്കാരമ പുഷ്പതന്ത്രേ
 നമോസ്തു തേ സർവത ഏവ സർവ |
 അനന്തവീർയാമിതവിക്രമസ്ത്വം
 സർവം സമാപ്തേഷി തതോസി സർവഃ || 11.40 ||

സഖേതി മത്യാ പ്രസഭം യദുകൃതം
 ഹേ കൃഷ്ണ ഹേ യാദവ ഹേ സഖേതി |
 അജാനതാ മഹിമാനം തവേദം
 മയാ പ്രമാദാത്പ്രണയേന വാപി || 11.41 ||

യച്ചാവഹാസാർഥമസത്കൃതോസി
 വിഹാരശയാസനഭോജനേഷു |
 ഏകോമവാപ്യച്യുത തത്സമക്ഷം
 തത്ക്ഷാമയേ ത്യാമഹമപ്രമേയം || 11.42 ||

പിതാസി ലോകസ്യ ചരാചരസ്യ
 ത്വമസ്യ പൂജ്യശ്ച ഗുരുർഗരീയാൻ |
 ന ത്വത്സമോസ്തുഭ്യധികഃ കൃതോന്യോ
 ലോകത്രയേപ്യപ്രതിമപ്രഭാവ || 11.43 ||

തസ്മാത്പ്രണമ്യ പ്രണിധായ കായം
 പ്രസാദയേ ത്യാമഹമീശമീധ്യം |
 പിതേവ പുത്രസ്യ സഖേവ സഖ്യഃ
 പ്രിയഃ പ്രിയായാർഹസി ദേവ സോഽഗും || 11.44 ||

അദ്യഷ്ടപൂർവം ഹൃഷിതോസ്തി ദൃഷ്ട്യാ
 ഭയേന ച പ്രവൃഥിതം മനോ മേ |
 തദേവ മേ ദർശയ ദേവ രൂപം
 പ്രസീദ ദേവേശ ജഗന്നിവാസ || 11.45 ||

കിരീടിനം ഗദിനം ചക്രഹസ്തം
 ഇച്ഛാമി ത്യാം ദ്രഷ്ടുമഹം തഥൈവ |
 തേനൈവ രൂപേണ ചതുർഭുജേന
 സഹസ്രബാഹോ ഭവ വിശ്വമൂർതേ || 11.46 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച
 മയാ പ്രസന്നേന തവാർജുനേദം
 രൂപം പരം ദർശിതമാത്മയോഗാത് |
 തേജോമയം വിശ്വമനന്തമാദ്യം
 യന്മേ ത്വദന്യേന ന ദൃഷ്ടപൂർവം || 11.47 ||

ന വേദ യജ്ഞോധ്യയനൈർന ദാനൈഃ
 ന ച ക്രിയാഭിർന തപോഭിരുഗ്രൈഃ |
 ഏവംരൂപഃ ശക്യ അഹം നൂലോകേ
 ദ്രഷ്ടും ത്വദന്യേന കുരുപ്രവീര || 11.48 ||

മാ തേ വ്യഥാ മാ ച വിമൂഢഭാവോ
 ദൃഷ്ട്വാ രൂപം ഘോരമീദൃങ്മമേദം |
 വ്യപേതഭിഃ പ്രീതമനാഃ പുനസ്ത്വം
 തദേവ മേ രൂപമിദം പ്രപശ്യ || 11.49 ||

സഞ്ജയ ഉവാച
 ഇത്യർജുനം വാസുദേവസ്തഥോക്ത്വാ
 സ്വകം രൂപം ദർശയാമാസ ഭൂയഃ |
 ആശ്വാസയാമാസ ച ഭീതമേനം
 ഭൂത്വാ പുനഃ സൗമ്യവപുർമഹാത്മാ || 11.50 ||

അർജുന ഉവാച
 ദൃഷ്ട്വേദം മാനുഷം രൂപം തവ സൗമ്യം ജനാർദന |
 ഇദാനീമസ്മി സംവൃത്തഃ സചേതാഃ പ്രകൃതിം ഗതഃ || 11.51 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച
 സുദുർദർശമിദം രൂപം ദൃഷ്ട്വാനസി യൻമമ |
 ദേവാ അപ്യസ്യ രൂപസ്യ നിത്യം ദർശനകാക്ഷിണഃ || 11.52 ||

നാഹം വേദൈർന തപസാ ന ദാനേന ന ചേജ്ജയാ |
 ശക്യ ഏവംവിയോ ദ്രഷ്ടും ദൃഷ്ട്വാനസി മാം യഥാ || 11.53 ||

ഭക്ത്യാ ത്വനന്യയാ ശക്യ അഹമേവംവിയോർജ്ജുന |
 ഇതാതും ദ്രഷ്ടും ച തത്തേന പ്രവേഷും ച പരന്തപ || 11.54 ||

മത്കർമക്യൻമത്പരമോ മദ്ഭക്തഃ സംഗവർജ്ജിതഃ |
 നിർവൈരഃ സർവഭൂതേഷു യഃ സ മാമേതി പാണ്ഡവ || 11.55 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭഗവദ്ഗീതാസൂപനിഷത്സു ബ്രഹ്മവിദ്യായാം യോഗശാസ്ത്രേ
 ശ്രീകൃഷ്ണാർജുനസംവാദേ വിശ്വരൂപദർശനയോഗോ നാമ ഏകാദശോധ്യായഃ ||